

Palohälytys! Vaaratilanne! Poistuttava nopeasti! Kuurosokeiden kansainvälinen hätämerkki X

Riitta Lahtinen, Tuntosarvi 10/2003

Joskus voi tulla eteen hätätilanne. Tilanne voi olla sellainen, että siinä ei kuule hätävaroitusta, ei saa selvää puheesta, ei näe viittomia tai ei pysty ottamaan vastaan kädestä käteen viitottua tietoa. Tällöin kuurosokealle tai kuulonäkövammaiselle henkilölle voi tehdä vaaratilanteesta kertova hätämerkki nopeasti.

Se tehdään piirtämällä suuri X-kirjain etusormella voimakkaasti painaen henkilön selkään tai muualle kehoon.

Se tarkoittaa, että nyt on kiire. Paikalta on poistuttava välittömästi.

Vaaratilanteesta pyritään aina ensimmäisenä antamaan tieto puheella tai viittomalla. Tiedon nopea vastaanottaminen ei aina onnistu. Kuulolaite ei ole päällä esim. uima-altaalla tai saunassa. Ympäristössä voi olla liikaa taustamelua kuten esim. konsertissa, rautatieasemalla. Tai, jos sormiaakkosia vasta opettelee, niin niiden vastaanotto on yksinkertaisesti vielä liian hidasta hätätilanteessa. Tällaisissa tilanteissa esimerkiksi palohälytyksestä kertominen voi viedä monta kallisarvoista minuuttia. Kädestä käteen "tulipalo – kiire – juostaan" voidaan viittoja nopeasti. Mutta jos tilanneyhteys puuttuu, viestin vastaanottaja voi olla epävarma viestistä. Hän kysyy tarkennusta ja kallisarvoista aikaa kuluu.

Kuurosokean tai kuulonäkövammaisen henkilön lähiympäristön ihmiset eivät kaikki osaa myöskään välttämättä viittoja tai sormittaa. Silloin heillä ei ole muuta mahdollisuutta, kun ottaa kädestä tai vaatteista kiinni ja lähteä vetämään henkilöä pois vaaratilanteesta. Kuurosokean on silloin vaikea erottaa, mistä on kyse. Kun joku tulee ja repii ilman ennakovaroitusta vaatteista jonnekin, on vaikea tietää, onko kyseessä hätätilanne vai hyökkääkö joku kimppuun. Kun lähestyjä tekee hätämerkin, kuurosokea tietää, mistä on kyse: Paikalta on poistuttava heti. Selvitetään asia myöhemmin. Nyt lähdetään.

Hätätilanteesta poistuminen

Kun tunnet suuren X:n piirrettynä voimakkaasti selkääsi. Se tarkoittaa, että tilanne keskeytetään, tavarat jätetään siihen paikkaan. Päällysvaatteita eikä muita tavaroita ehditä hakea. Paikalta poistutaan opastusotteessa mahdollisimman vikkellästi. Kun vaaratilanteesta on poistuttu, selvitetään tarkemmin kiireellisen poistumisen syy.

Harjoittele tunnistamista

Hätämerkin tunnistamista kannattaa harjoitella. Se on suuri X, joka voidaan tehdä koko selän alueelle. Se tehdään etusormella niin painavasti ja tuntuvasti, ettei siitä voi erehtyä.

X-hätämerkkiä on käytetty kansainvälisesti kuurosokeiden parissa jo usean vuoden ajan. Samasta merkistä on käytössä myös pienempi versio esim. käteen tai olkapäälle tehty pieni x. Se tarkoittaa, että lähistöllä on jokin uhkaava tilanne. Silloin paikalta on viisasta poistua nopeasti. Näitä voivat olla vaikkapa uhkaavan jengin tai humalaisten lähellä oleminen. Hätämerkin voi opettaa hotellin tai leiripaikan henkilökunnalle, kun kuurosokeita on kokoontunut samaan paikkaan.